

Majerič Matej

Opis in vetrovna statistika najbolj priljubljenih točk za jadranje na deski, kajtanje in foilanje v severnem Jadranu

Izvleček

Namen prispevka je bil opisati vetrovne in druge značilnosti najbolj priljubljenih točk za jadranje na deski, kajtanje in foilanje v Beneškem in Tržaškem zalivu, Istri in Kvarnerju. Podatke za opis smo zbrali z opazovanjem značilnosti in pojavov pri več kot 25-letnem ukvarjanju z jadranjem na deski; v zadnjem času pa tudi kajtanjem in foilanjem. Podatke o mesečni statistiki hitrosti vetra smo zbrali z aplikacijo Windguru.com. Podatke o povprečnih dnevnih in nočnih temperaturah smo poiskali na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za okolje. Pri opisih pojavov na morski gladini smo uporabili Douglasovo lestvico stopnje vzvalovanosti morja. Točke smo razvrstili glede na primernost za tiste, ki se učijo jadrnanja na deski, kajtanja ali foilanja; in glede na tiste, ki iščejo začetne izkušnje s samostojnim ukvarjanjem; pa tudi izkušene, ki iščejo svoje meje, in zelo izkušene, ki so našli skrajne meje. Ugotovili smo, da so povprečne mesečne temperature ozračja in morja primerne za ukvarjanje s temi športi pri nas celo leto. Statistika o številu dni tedensko, ko piha veter s hitrostjo več kot 3Bft+, kaže, da je le-teh povprečno dva do tri v vseh tednih v letu. Pregled značilnosti najbolj znanih točk je pokazala, da so v zgornjem delu Jadrana tako tiste, ki spominjajo na otroško igrišče, kakor tudi tiste, ko narava občasno pokaže svojo najbolj surovo moč.

Ključne besede: jadranje na deski, kajtanje, foilanje, točke, opis, statistika, hitrost vetra, temperature, Jadransko morje.

Uvod

Jadranje na deski in kajtanje, v zadnjem času pa tudi jadranje ali kajtanje s posebnimi podvodnimi vzgonskimi (hidrodinamičnimi) krili (kar v praksi imenujemo foilanje¹), postaja ponovno tudi v Sloveniji, predvsem zaradi razvoja opreme, ki omogoča drsenje z deskami po vodni gladini že v zelo šibkem vetru (od 3 Bft+), vse bolj priljubljeno.

¹V angleščini se ta vrst jadrnanja na deski imenuje *windfoil*; kajtanja pa *kitefoil*. V slovenskem jeziku nimamo izraza, ki bi ustrezno opisal ta šport. V praksi se od začetka uporablja izraz foilati (foilanje, foil). Zavedamo se, da je skrb za slovensko izrazoslovje pomembna, vendar pa v tem primeru ne najdemo primerne slovenskega izraza, zato smo ga »poslovenili« in kot takega uporabili tudi v tem prispevku.

Description and wind statistics of the most popular windsurf, kitesurf and foilsurf spots in the upper part of the Adriatic

Abstract

The purpose of the article was to describe the wind and other characteristics of the most popular windsurf, kitesurf and foilsurf spots in the Gulf of Venetia and Trieste, Istria and Kvarner. The data for the description were collected by observing the characteristics and phenomena for more than 25 years. We collected data of monthly wind statistics using the Windguru.com application. Data on average daily and night temperatures were found on the ARSO website. For descriptions of sea surface occurrences we used the Douglas scale of sea level. The points were classified according to suitability for those who are learning; for those who are looking for initial experience with independent engagement; as well as for experienced, who are searching for their borders and very experienced, who have found extremes. We have found that average monthly temperatures of the atmosphere and the sea are suitable for wind, kite and foil-surfing throughout the whole year. Statistics on the number of days per week with the wind with more than 3Bft indicates that these days are on average two to three in all weeks of the year. An overview of the characteristics of the most popular points has shown that in the upper part of the Adriatic sea are such that resemble on the playground, as well as that, where the nature occasionally shows its most raw power.

Keywords: windsurfing, kitesurfing, foilsurfing, spots, description, statistics, wind speed, temperatures, Adriatic sea.

Bertalanč (2005) pravi, da v Sloveniji in bližnji okolici pihajo splošni vetrovi, ki so povezani s posameznimi vremenskimi situacijami oz. prehodi front; znani so: severovzhodnik (Prekmurje, Štajerska, Dolenjska in vzhodna Slovenija), ki se v Primorju odraža kot burja; jugozahodnik (osrednja Slovenija, Prekmurje, Štajerska in Dolenjska), ki se ob Jadranu odraža kot jugo; in po celotnem območju Slovenije sever. Ti vetrovi lahko pihajo več dni in imajo stalno smer. Veter je močno odvisen tudi od višine nad tlemi. Tako pri vodnih površinah (jezerih in morju) nastaja najmočnejši veter pri hitrem in nenadnem spuščanju iz višjih predelov po lijakastem reliefu hribov in gorovij navzdol (značilni takšni točki sta Barkovlje pri Trstu in Preluk pri Opatiji za tramontano) ali pri stiskanju zraka v kanalih zaradi obtakanja naravnih ovir (značilna točka je Ravni v Kvarnerju za maestral).

Avtor članka z najbolj priljubljeno desko za jadranje na deski za točke v severnem delu Jadrana z njenim oblikovalcem – slovensko legendo »šejpanja« – Luka Jurešem – Flikko (<http://www.flikkaboards.com/>)

Z jadranjem na deski, kajtanjem in foilanjem se lahko ukvarjamo na vseh stoječih vodnih površinah, kjer je voda globoka vsaj en meter; teh pa je v Sloveniji in bližnji okolici precej. V toplem delu leta so za to primerna jezera (npr. Cerkniško jezero, ki je iz Ljubljane oddaljeno 46 km, cca. 45 min; Bohinjsko jezero 80 km, cca. 1:15 h; Akumulacijsko jezero HE Brežice 100 km, 1:15 h; Kamešnica 176 km, cca. 1:45 h; Gajševsko jezero 178 km, cca. 1:45 h; Ledarsko jezero 197 km, cca. 2 h). Na njih v tem času piha večinoma termični veter in veter, ki nastane pred in po prehodu vremenske fronte. Sicer pa se večina jadralcev na deski, katarjev in po novem tudi foilarjev najraje odpravi na morje, kjer lahko jadra na deski, kajta in foila celo leto.

Sodobni materiali oblačil za jadrnanje na deski, kajtanje in foilanje omogočajo ohranjanje primerno toploto telesa tudi ob mrzlem vetru in hladni vodi. Ne glede na to pa je po priporočilih strokovnjakov in osebnih izkušnjah najnižja temperatura, ko je jadrnanje na deski, kajtanje in foilanje še prijetno (zdravo) in zabavno, ko je skupni seštevek temperature morja in ozračja 18 °C. To posebej velja v primeru oblačnosti, ko je občutek mraza bistveno hladnejši. Po podatkih povprečnih mesečnih temperatur ob slovenski obali smo ugotovili, da se lahko glede na to izhodišče s temi športi ukvarjamo tudi v hladni polovici leta; tudi v januarju in februarju, ko sta morje in ozračje najhladnejša (morje = 10 °C², ozračje = cca. 8–9 °C³). Ne glede na to pa je treba takrat upoštevati tudi t. i. občutek (učinek) mraza glede na hitrost vetra. Le-ta je pri 3Bft pri 10 °C, 4 °C (pri 4 Bft, 2 °C; pri 5 Bft, -0,5 °C; pri 6 Bft, -1,5 °C; pri 7 Bft, -2,5 °C; pri 8 Bft, -3,5 °C). Ob tem je tudi sila vetra zaradi večje gostote zraka

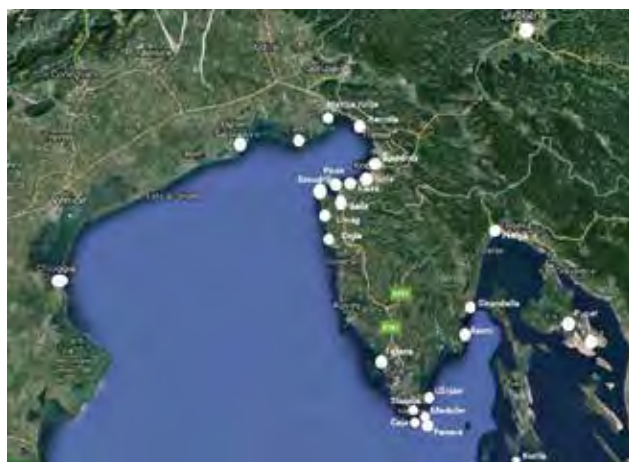
²Povprečna temperatura morja ob Slovenski obali v °C za posamezne mesece: marec – 14, april – 18, maj – 23, junij – 26, julij – 24, september – 23, oktober – 19, november – 16 in december – 12 (ARSO, 2018a).

³Povprečna temperatura ozračja v Piranu v °C za posamezne mesece: januar – 9,4; februar – 9,8; marec – 10,8; april – 13,9; maj – 16,2; junij – 21,6; julij – 21,7; avgust – 21,5; september – 17,9; oktober – 15,4; november – 13,0 in december 7,8 (ARSO, 2018b).

večja. Vse to pa je treba upoštevati tako zaradi zdravja in varnosti, kakor tudi zaradi izbire velikosti opreme.

Sodobni materiali desk za jadrnanje in kajtanje s posebnimi hidro-dinamičnimi podvodnimi krili na smerniku (foil) omogočajo drsenje po vodni gladini že pri hitrosti 3 Bft (cca. 10–12 vozlov). Nekateri foili – odvisno od mase jadralca in hitrosti vetra pa celo pri 2–3 Bft (cca. 6–10 vozlov) Fraiser (2014). Pregled najbolj priljubljenih točk za jadrnanje na deski, kajtanje in po novem foilanje v zgornjem delu Jadrana kaže, da v vseh mesecih v letu piha veter hitrosti najmanj 3 Bft od 11 do 25 dni na mesec. To pomeni, da so pogoji za drsenje na deski po vodni gladini čez celo leto primerni na večini lokacijah povprečno več kot tri dni na teden.

V tem prispevku smo (Slika 1) opisali vetrovne in druge značilnosti najbolj znanih točk za jadrnanje na deski, kajtanje in foilanje v Beneškem in Tržaškem Zalivu, Istri in Kvarnerju, s katerimi se lahko ukvarjamo celo leto in jih lahko izkoriščamo tudi za vikend ali dnevne »pobege na veter«.

Slika 1. Nekatere najbolj priljubljene točke za jadrnanje na deski in kajtanje ob Jadranu (GoogleEarth, 2018).

■ Zbiranje podatkov

Podatke za opis najbolj priljubljenih točk za jadrnanje na deski in kajtanje v zgornjem delu Jadrana smo zbrali z opazovanjem vremenskim in vetrovnih pojavov pri več kot 25-letnem ukvarjanju z jadranjem na deski; v zadnjem času pa tudi kajtanjem in foilanjem. Podatke o mesečni vetrovni statistiki in povprečnih dnevni in nočnih temperaturah smo zbrali z aplikacijo Windguru.com (2018). Pri opisih pojavov na morsk gladini smo uporabili Douglasovo lestvico stopnje vzvalovanosti morja (ARSO, 2018c).

Tabela 1

Douglasova lestvica stopnje vzvalovanosti morja (ARSO, 2018c)

Stopnja	Višina valov (v m)	Opis
0	0	Mirno
1	< 0,1	Mirno
2	0,1–0,5	Rahlo vzvalovano
3	0,5–1,25	Zmerno vzvalovano
4	1,25–2,5	Vzvalovano
5	2,5–4	Razburkano
6	4–6	Močno razburkano
> 6	> 6	Za severni Jadran ni v uporabi

V opisih smo uporabili naslednje oznake:

- za športe na veter: JND – jadrnanje na deski, K – kajtanje, F – jadrnanje na deski ali kajtanje s posebnimi vzgonskimi podvodnimi krili – foili;
- za mesece: JAN – januar, FEB – februar, MAR – marec, APR – april, MAJ – maj, JUN – junij, JUL – julij, AVG – avgust, SEP – september, OKT – oktober, NOV – november, DEC – december;
- za stopnje znanja JND, K ali F: učenje – oseba se uči osnov športa in pri ukvarjanju z njim še ni samostojna; začetnik – oseba

zna osnove športa, je samostojna, vendar je pri ukvarjanju še vedno negotova in v nepredvidenih okoliščinah (nenadna sprememba vetrovnih ali vremenskih pogojev, poškodba, okvara ali lom opreme) lahko ogrozi svojo varnost ali varnost drugih udeležencev; izkušeni – oseba se s športom ukvarja najmanj 3 leta oz. je bila samostojno na vodi najmanj 100 dni in ima izkušnje z ravnanjem v nepredvidenih situacijah; zelo izkušeni – oseba, ki se s športom ukvarja najmanj 5 let oz. je bila samostojna na vodi najmanj 200 dni in ima izkušnje pri ravnanju v nepredvidenih okoliščinah.

■ Opis in vetrovna statistika najbolj priljubljenih točk

Sotomarina (Chioggia) (oddaljenost od Ljubljane 275 km, cca. 3 h)

Točka je primerna za zelo izkušene JND in K. Dober val za visoke skoke ob burji (1–2 m) in za jezdenje pri jugu (3 m+). Jeseni je veliko morske trave. Mesece z največ vetra (12 dni/mesec) hitrosti 3Bft+ JAN, FEB, MAR, APR, MAJ, SEP, OKT, NOV, DEC (burja, jugo). Mesece z manj vetra (8 dni/mesec) hitrosti 3Bft+ JUN, JUL, AVG (pogosta termika). Mesece s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Ob šibkem vetru primerno za F. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja vzvalovano (4. stopnja).

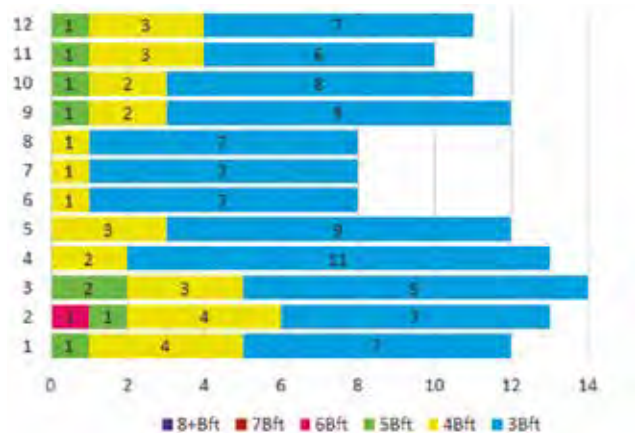

Foto: Matjaž Ličer; v akciji: Angelo Zoccharato.

Foto: Matjaž Ličer; v akciji: Angelo Zoccharato.

Po nekaterih ocenah najboljša točka za JND in K na valovih v zgornjem delu Jadrana za burjo. Valovi so odlični in primerni za skoke in jezdenje. Na zunanji plitvini so lahko pri močni burji (nad 6 Bft) višji od 3 m. Burja piha vzporedno z obalo, kadar je smer preveč vzhodna, valovi prihajajo direktno na obalo. Pogoj za oblikovanje visokih valov je hitrost burje več kot 6Bft. Čeprav je točka varna, ni primerna za začetnike. Najlepši valovi na tej točki so pri vetru iz jugovzhodne smeri. Ta veter je običajno šibkejši (cca. 5 Bft), vendar ustvari visoke valove (3 m+) z močnim tokom, ki je primeren le za zelo izkušene JND in K. V poletnem času (JUN, JUL, AVG) se pogosto razvije termika s hitrostjo vetra 3–5 Bft. Točka je lahko dostopna. Parkirišče je 50 m od obale. Najlažje se sestavi jadra za sipino med »Al Portom« in kampom »Tropical«. Leva fotografija: visok skok na valu v višino (5 m+) pred obratom v salto (*loop*) naprej lokalnega JND Angela Zoccherata pri burji 6Bft+. Desna fotografija: Angelo Zoccherato – »rajdanje v tišini« v zavoju pod valom (3 m+).

M	D °C	N °C
1	6	4
2	8	5
3	12	8
4	16	12
5	21	16
6	25	20
7	28	22
8	27	22
9	23	18
10	18	15
11	12	10
12	7	5

Slika 2. Statistika števila dni v posameznih mesecih s hitrostjo več kot 3Bft s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Sotomarini (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Lignano Sabiadoro in Alla Sacca (oddaljenost od Ljubljane 178 km, cca. 2 h)

Točka, primerna za izkušene JND in K. Dober val za visoke skoke ob burji (1–2 m) in za jezdenje pri jugu (3 m+). Jeseni veliko morske trave. V visoki sezoni (JUN–SEP) ni dovoljeno JND in K. Meseci z največ vetra (15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, APR, MAJ (burja, jugo). Meseci z veliko vetra (12 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, MAR, JUN, OKT, NOV, DEC (burja, jugo). Meseci z manj vetra (10 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JUL, AVG, SEP (pogosta termika). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB, DEC. Ob šibkem vetru primerno za F. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja vzvalovano (4. stopnja).

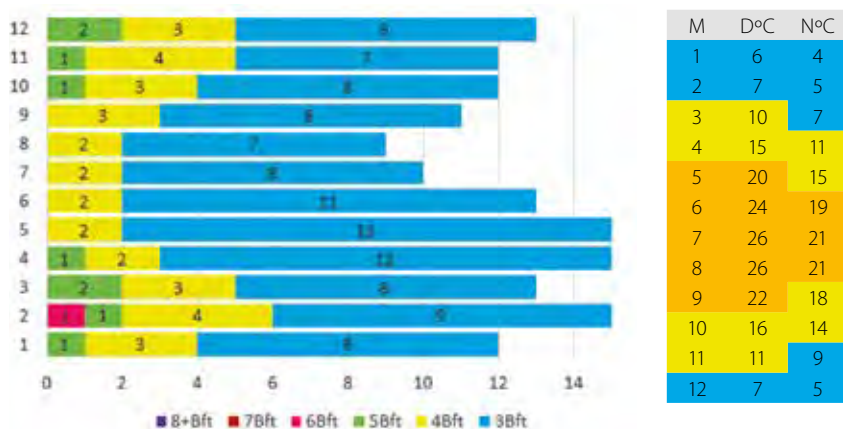

Foto: Borut Gale.

Foto: Borut Gale.

Zaradi relativno konstantne burje in primernih valov za skoke blizu obale je zelo priljubljena točka JND in K. Valovi pri burji prihajajo pod kotom na obalo. Ob optimalni smeri so lahko visoki tudi do 3 m+. Najlepši valovi za jezdenje so ob nevihtah z vetrom iz jugozahodne smeri. Takrat prihajajo valovi z močnim morskim tokom, so daljši kot pri burji in lahko tudi višji od 3 m+. Parkiranje je urejeno ob igrišču na Ulici »Via Dune«. Zbirališče za JND je v bližini parkirišča; zbirališče za K pa nekoliko višje na peščeni plaži »Alla Sacca«. Leva fotografija: skok »mule kick« na cca. 1,5 m visokem valu pri burji 5 Bft+. Desna fotografija: značilno zimsko popoldansko nebo v Lignanu ob burji.

Slika 3. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Lignanu (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Grado Pineta (oddaljenost od Ljubljane 133 km, cca. 1:40 h)

Točka je zaradi nizke vode primerna za K vseh stopenj. Velika rahlo vzvalovana vodna površina (0,1 m). Pozor pri oseki na plitvine. Meseci z največ vetra (15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, SEP (burja, jugo). Meseci z veliko vetra (13–14 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUN, OKT, NOV, DEC (burja, jugo). Meseci z manj vetra (11 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JUL, AVG, SEP. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB, DEC. Ni primerno za F. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja mirno do rahlo vzvalovano (1.–2. stopnja).

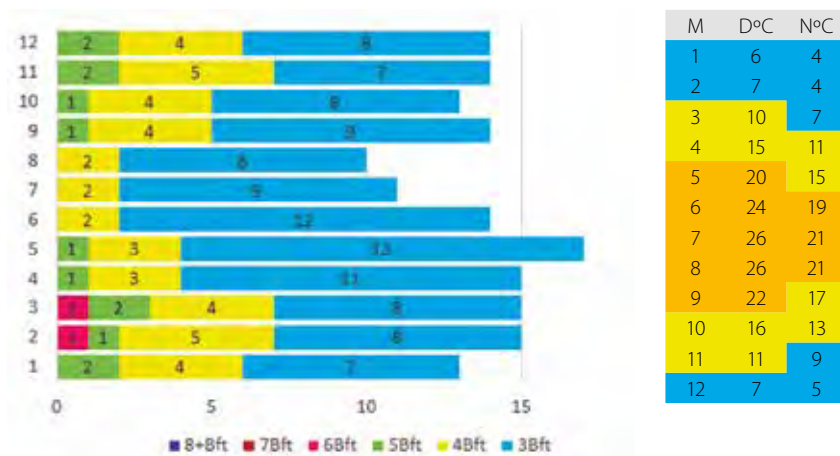

Foto: Matej Majerič.

Foto: Matej Majerič.

Idealna točka za K (posebej prosti slog). Vodna površina je prostrana, globina morja pa ne presega pasu telesa (1 m). Zaradi nizke vode valov skorajda ni. Pri oseki (-50 cm) je treba biti previden, saj se ustvarijo plitvine. Previden je treba biti tudi na nasledle veje in drevesa. Parkirišče urejeno na Ulici »Vialle del Orione«. Okolica je lepo urejena. Zraven je krajinski park »Reserva naturale regionale Valle Cavanata«. Lepo! Najprimernejša vetrova sta burja in jugo, možno pa je K tudi na jugozahodnik in vzhodnik, ki pa žal ni pogost. Dno je močvirnato/ blatno. Jeseni je veliko morske trave. K se sestavi pri velikem otroškem igrišču. Leva fotografija: idila neokrnjene narave v Grado Pineti. Desna fotografija: sestavljanje kajta za seanso na burji, cca. 4 Bft v Grado Pineti v ozadju »kajtarski ringelšpil« .

Slika 4. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Gradu – Pineta (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Marina Julija (oddaljenost od Ljubljane 119 km, cca. 1:30 h)

Točka, primerna za JND in K vseh stopenj. Ob plimi primerno za F. Najprimernejši veter je burja. Pozor na plitvine pri oseki (-50 cm). Meseci z največ vetra (13–14 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ APR, MAJ (pretežno burja). Meseci z veliko vetra (12 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, NOV (pretežno burja). Meseci z manj vetra (11 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JUN, JUL, SEP, OKT, DEC. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja rahlo do zmerno vzvalovano (2–3. stopnja).

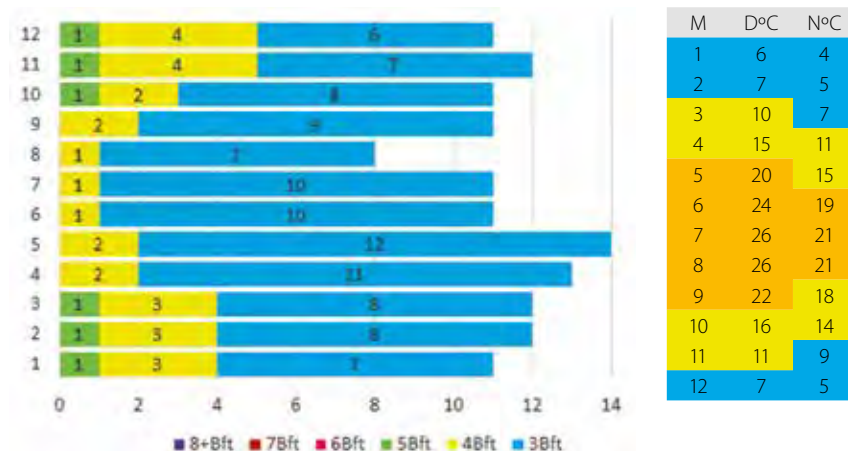

Foto: Marko Rolc.

Foto: Marko Rolc.

Varna točka za JND in K, ki je primerna za začetnike, saj burja piha na obalo. Pri dobri napovedi burje je zaradi bližine mnogim prva izbira. Ne glede na to, da je na točki običajno veliko število JND in K, zaradi prostrane vodne površine na vodi ni gneče. Globina morja v zalivu je nizka, večinoma do višine pasu. Ob močni burji se v jesenskih mesecih v vodi nabere veliko morske trave, ki se »zatakne« za smernik in pri JND ovira drsenje. Priporočamo poseben poševni smernik za travo za JND. Ob obali je veter sunkovit. Konstanten veter piha šele cca. 1 km od obale. Sredi zaliva se ob močni burji nad piloti naredijo lepi valovi (cca. 1–1,5 m), ki so primerni za učenje jezdenja na valovih. V vodi je mulj, na obali pa prod. V Marini Juliji je višji vhod (leva fotografija) namenjen vstopu v vodo za JND; nižji vhod (desna fotografija) pa je namenjen K. Parkiranje je urejeno na velikem parkirišču. Primerno za učenje JND in K; ob plimi primerno tudi za učenje F. Lep pogled na hribovje v zaledju.

Slika 5. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Marini Juliji (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Barkovlje pri Trstu (oddaljenost od Ljubljane 99 km, cca. 1:10 h)

Točka, primerna za izkušene JND. Z vidika varnosti neprimerna za K. Več kot 100 dni letno ob stabilnem vremenu piha vsako noč tramontana (4 Bft+), ki preneha do cca. 10. –11. ure. Tramontana doseže vodno gladino cca. 100–150 m od obale. Meseci s povprečno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Najprimernejši meseci za to točko so od MAJ do NOV. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja mirno do rahlo vzvalovano (1.–2. stopnja).

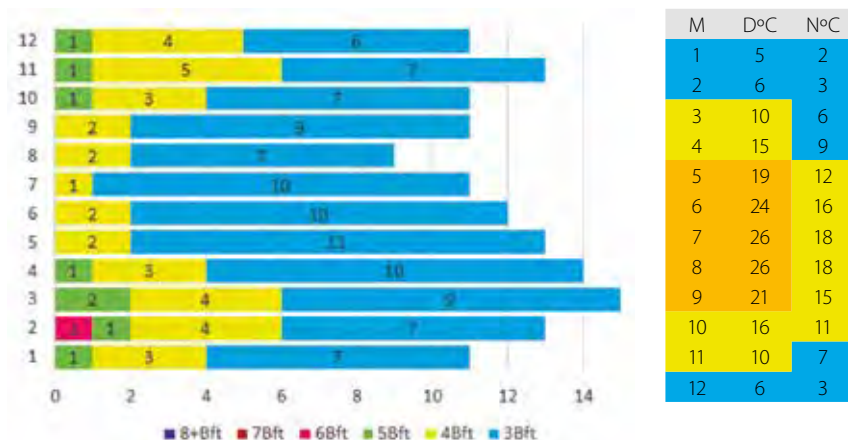

Foto: Janez Polajnar.

Foto: Janez Polajnar.

Veter je zelo močan in sunkovit. Točka je primerna večinoma za JND, čeprav nekateri tudi K. K dvignejo iz vode. Jadra se sestavi v parku nasproti bencinskega servisa Esso. Lep razgled na grad Miramare. Veter piha iz obale, zato se ni primerno od obale oddaljiti preveč, saj veter pogosto hitro preneha. JND se blizu pristanišča, kar je mnogim neprijetno, ko mimo zapljuje velika ladja. Površina morja je primerna za slalom in prosti slog. Dostop do vode je zahteven; tla so spolzka zaradi alg. Za velikost jader je dobro vprašati lokalne JND. Ni primerno uporabljati prevelikega jadra, saj je veter običajno zelo močan in sunkovit. Vstop v vodo je pri dovozu za čolne. V poletnem času so kopalci zelo občutljivi na JND. Dobro je biti prijazen; tako do kopalcev, kot tudi lokalnih JND. Leva fotografija: »sušenje« jadra po jutranji seansi pri izstopu iz vode z značilnim strženom tramontane v Tržaškem zalivu ob cca. 10.–11. uri. Desna fotografija: idila jutranje tramontane s pogledom na Piran v ozadju.

Slika 6. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Barkovljah (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Žusterna (oddaljenost od Ljubljane 109 km, cca. 1:10 h)

Točka ob močni Burji ni primerna za začetnike JND in K. Celo leto je najprimernejši veter burja; v poletnih mesecih lahko preseneti zmernen maestral. Meseci z največ vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ (burja). Meseci z veliko vetra (13 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JUN, NOV (burja). Meseci z manj vetra (9–11 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN (burja), JUL in AVG (jutranja burja, maestral), SEP, OKT, DEC (burja). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja rahlo do zmerno vzvalovano (2.–3. stopnja).

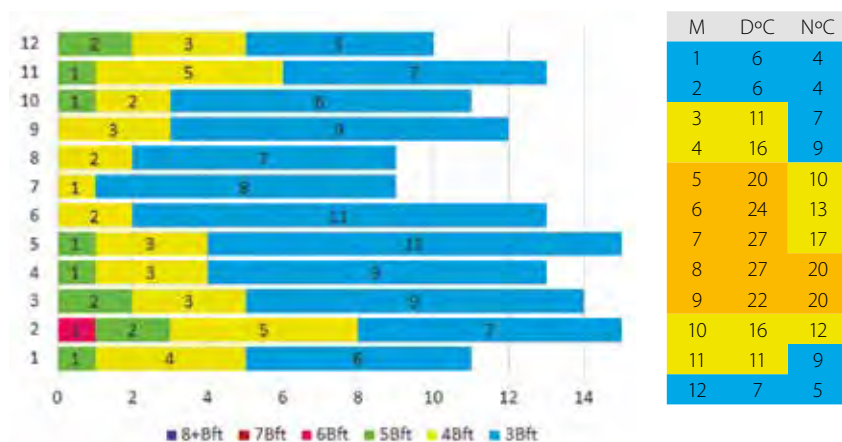

Foto: Borut Gale.

Foto: Borut Gale.

JND in K se na burjo (4–7 Bft) (proti Debelemu rtiču), ki piha pod kotom na obalo, ali na šibek maestral (3–4 Bft), ki piha vzporedno z obalo. Dostop v vodo za JND je čez skale na parkirišču pred ograjo Jadranskega kluba (JK) BUM Koper ali proti simboličnemu plačilu s pomola JK BUM. Poleti tu deluje šola JND Windsurfpoint. Ob maestralu je primerno za učenje JND ali za sproščeno križarjenje. K in F vstopajo v vodo na travniku pri kanalu Badesevnica. Ni primerna točka za učenje K. Parkiranje je urejeno na velikem parkirišču. Okolica je urejena; mimo Žusterne vodi kolesarska in pešpot, ki povezuje Koper in Izolo. Leva fotografija: drsenje na deski po morski gladini s formulo in velikim jadrom cca 8–8,5 m². Desna fotografija: K pri drsenju na deski s hidrodinamičnimi podvodnimi vzgonskimi krili. Pri obeh fotografijah je vidna smer vetra in vzvalovanost morja pri maestralu cca. 3 Bft. Vidne so svetle lise – konstantni veter (cca. 8 vozlov) in temnejše, ki jih ustvarjajo vetrni sunki (cca. 12 vozlov).

Slika 7. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Žusterni (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Izola (oddaljenost od Ljubljane 113 km, cca. 1:15 h)

Točka ni primerna za začetnike JND in K. Celo leto je najprimernejši veter burja. Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV (burja). Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC (pretežno burja). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja rahlo do zmerno vzvalovano (2.–3. stopnja). Pri močni burji tudi vzvalovano (4. stopnja).

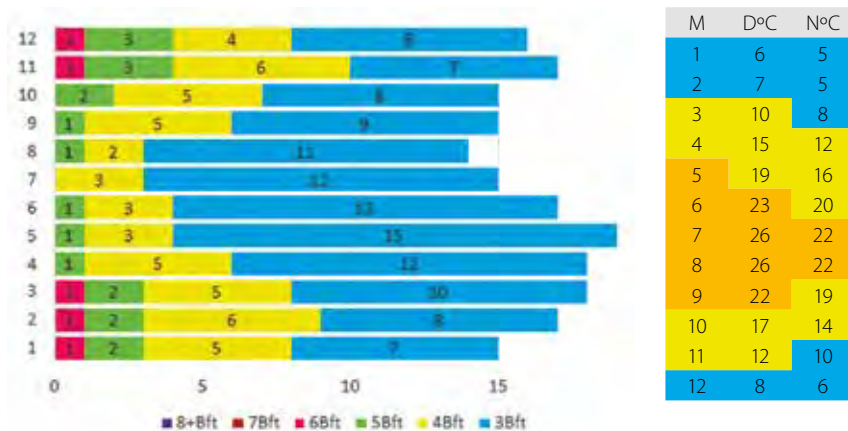

Foto: Janez Polajnar.

Foto: Borut Gale.

Na tej točki burja piha vzporedno z obalo, zato ni primerna za začetnike JND in K, saj jih lahko odnese na odprto morje. Običajno nastanejo porušeni valovi, višine od 0,5 do 1,5 metra, ki so primerni za skoke. Voda je globoka. Dostop v vodo in iz nje je zaradi spolzkih tal in kamenja zahteven. Okolica je lepo urejena. Na točki je park ob Svetilniku; plaža je prodnata in skalnata. Ob morju vodi urejena pešpot. Betonski valobran je pokrit z lesom, kar uporabljajo obiskovalci za sončenje. Kadar je burja v Izoli, Piranu ali Savudriji premočna, se lahko JND »umaknejo« v Fieso ali Sečo. Fiesa je zaliv pred Piranom in je ob močni burji (posebej pozimi) lahko dobra izbira za vse tiste, ki si želijo JND bolj varno. V nepredvidenih situacijah (lom opreme, poškodba ...) jih bo veter prinesel na obalo pred Piransko punto. Leva fotografija: travnik na rtu pri svetilniku; v ozadju JND s slalom opremo pri burji cca. 5 Bft. Desna fotografija: urejena plaža za gibalno ovi-rane; v ozadju vzvalovano morje ob zmerni burji (cca. 4–5 Bft).

Slika 8. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Izoli (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Piran – »Punta« (oddaljenost od Ljubljane 122 km, cca. 1:20 h)

Točka je primerna le za izkušene JND. Najprimernejši veter je burja. Ob močni burji se oblikujejo visoki valovi (1–3 m). Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV (pretežno burja). Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC (pretežno burja). Pri Bernardinu poleti (JUN, JUL, AVG) zapiha šibak maestral (2–3 Bft). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Treba je biti previden, saj veter piha vzporedno z obalo na odprto morje proti Savudriji in naprej protu Italiji. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja zmerno vzvalovano do vzvalovano (3.–4. stopnja).

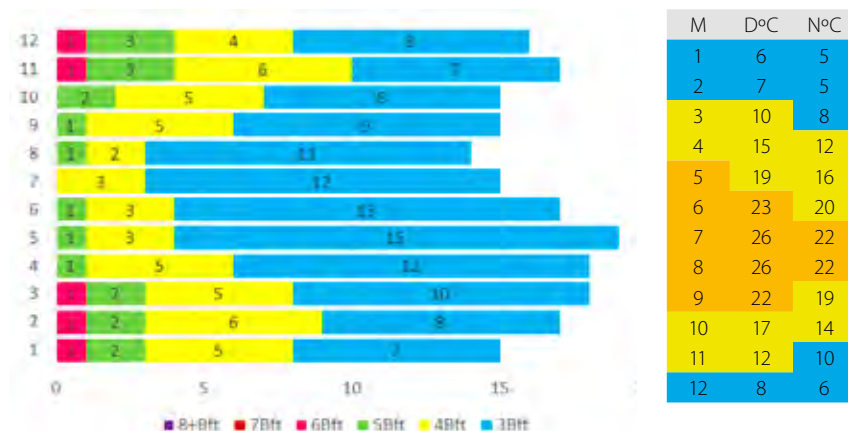

Foto: Rogelja Manja.

Foto: Janez Polajnar.

JND se na vzhodni strani Rta Madone na t. i. piranski Punti. Zaradi drage parkirnine JND raje odidejo v Savudrijo (staro пристanišče) ali drugam. Valovi so pogosto visoki do 3 metrov. Obala je urejena s skalnatimi valobrani in ima zahteven vstop v vodo. Točka je znana tudi po največjem tekmovanju »Piranja« v JND in SUP-u na severnem Jadranu, ki ga vsako leto organizirajo v septembru. Okolico predstavlja slikovito staro – nekoč bogato mesto, ki je bilo del Beneške republike, ki je imela monopol nad pridelavo soli. Ob sončnem zahodu pri burji je proti Benetkam čudovit pogled na Dolomite; proti Trstu pa na Nanos in v ozadju Alpe. Poleti (JUN, JUL, AVG) pogosto zapiha šibak maestral. Običajno JND takrat sestavijo opremo pri JK Pirat pred Bernardinom. Leva fotografija: Piranska Punta ob zelo močni Burji (6–8 Bft) z visokimi in dolgimi valovi. Desna fotografija: JND s slalom opremo pri 4–5 Bft; v ozadju Piran.

Slika 9. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Piranu (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Seča – »Ribič« (oddaljenost od Ljubljane 122 km, cca. 1:20 h)

Točka je primerna tudi za začetnike JND, K in F. Najprimernejša vetrova sta jugo in burja. Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV (burja in jugo). Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC (burja in jugo). Poleti (JUN, JUL, AVG) piha šibak maestral. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C so JAN, FEB, DEC. Na povprečni vetrovni dan ob burji je morje mirno do rahlo vzvalovano (1. –2. stopnja). Na povprečni dan ob jugu je morje rahlo vzvalovano (2. stopnja).

Foto: Janez Polajnar.

Foto: Janez Polajnar.

Točka se nahaja v Seči pri gostilni Ribič ob kanalu Sv. Jerneja tik ob vhodu v Marino Lucija. Burja piha vzporedno z obalo proti Hrvaški; pri jugu pa na obalo proti Seči, Luciji in Portorožu. Oba vetrova pihata na tej točki običajno 1–2 Bft manj kot jugo v Umagu in Savudriji in burja v Izoli, Piranu in Savudriji. Zato je Seča lahko primerna in varna izbira za začetnike. Vhod v vodo ni zahteven. Točka je lepo urejena s travnato površino, pešpotjo, klopmi in fitnes napravami na prostem. Parkirati je možno na parkirišču in ob cesti pred parkiriščem restavracije Ribič. Leva fotografija: JND z velikim jadrom 8 m² in formulo pred sečoveljskimi školjčiči pri jugu cca. 3–4 Bft. Desna fotografija: JND s slalom opremo pri Burji cca. 3–4 Bft; v ozadju skladišča soli pred Bernardinom in Bernardin.

Slika 10. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Seči (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Savudrija – »Pristanišče« (oddaljenost od Ljubljane 136 km, cca. 1:30 h)

Točka je primerna le za zelo izkušene JND. Najprimernejši veter je burja, ki je na tej točki (v tem delu Jadrana) najmočnejša. Ob močni burji se oblikujejo dolgi in visoki valovi (2–3 m+; ob plimi tudi več). Ustvari se zelo močan morski tok. Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV (pretežno burja). Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC (pretežno burja). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB, DEC. Treba je biti previden, saj veter piha na odprto morje proti Italiji. Nepozabni sončni zahodi. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja razburkano (5. stopnja).

Foto: Borut Gale.

Foto: Borut Gale.

Točka je ob močni burji lahko odlična izbira za vse JND, ki radi skačejo na valovih. Razmere so podobne kot v Piranu, le še z nekoliko višjimi valovi, ki jih je možno celo jezdit. Točka ima zelo zahteven vstop v vodo. Z opremo je treba »splezati« preko valobrana in jo odnesti do skrajne točke obale (desna fotografija). Pri skalah pri obali je delno zavetje, zato je treba do stržena burje plavati cca. 10–50 m. Začetnikom priporočamo JND v Seči, saj tu piha na odprto morje proti Italiji. V nepredvidenih situacijah (lom opreme, poškodba ...) je treba imeti »rešilni načrt«. Možnost je naporno plavanje vzporedno z morskim tokom proti obali Kampa Veli Joža (cca. 900 m) oz. proti rtu Svetilnika Savudrija (cca. 1500 m). V vsakem primeru je dobro imeti na obali ali v vodi »prijatelje«. Leva fotografija: JND pri Burji 5–6 Bft z 2–3 m valovi. Desna fotografija: vhod v vodo za pomolom pristanišča v Savudriji pri plimi. Burja cca. 3–4 Bft. Vhod v vodo je pri skali, kjer se peni morje. Pogled na Piran in Trst; v ozadju Nanos.

Slika 11. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Savudriji – Pristanišče (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Savudrija – »Pineta« (oddaljenost od Ljubljane 134 km, cca. 1:30 h)

Točka je primerna za izkušene JND. Najprimernejši veter je jugo. Ob močnem jugu so možni dolgi in visoki valovi (2–3 m; ob plimi tudi več). Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV. Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Nepozabni sončni zahodi. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja razburkano (5. stopnja).

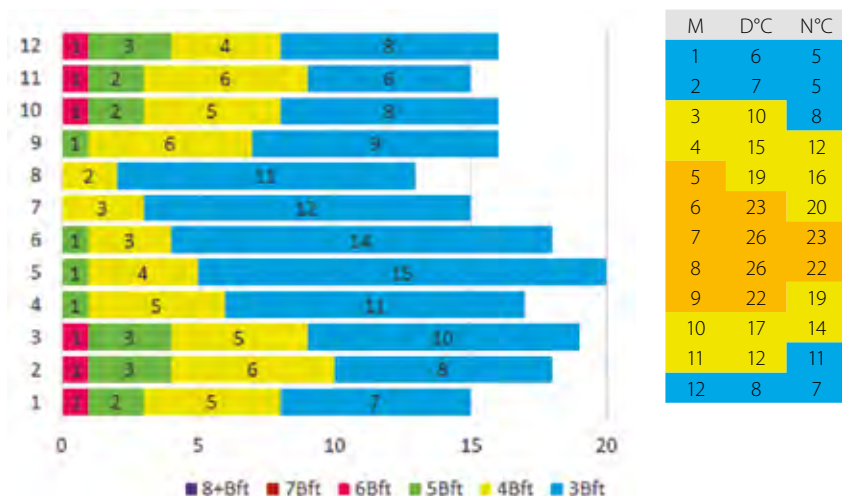

Foto: Matej Majerič.

Foto: Borut Gale.

Točka se nahaja pri ograji Kampa Pineta oz. krožišču pred kampom. Jugo piha pod kotom z leve strani na obalo. Vstop v vodo je s poma za čolne ali v zavetrju za njim. Ob močnem jugu se oblikujejo dolgi in visoki valovi (1–2 m; ob plimi tudi več) z močnim morskim tokom. V primeru nenadnega prenehanja juga po prehodu neviht ali prenehanju dežja oz. v nepredvidenih situacijah (lom opreme ...) je »rešilni načrt« plavanje z opremo z morskim tokom za rt Svetilnika Savudrija (cca. 600 m). V nasprotnem primeru je »pranje na obali« zaradi visokih valov neizogibno. Pri tem tvegamo poškodbe opreme, pa tudi telesa. Leva fotografija: večerna idila z nepozabnim sončnim zahodom v »zatišju« pred jugom. Desna fotografija: jezdenje valov (cca. 1,5 m) na plitvini pred pomolom Kampa Pineta naslednji dan.

Slika 12. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12, s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Savudriji – »Pineta« (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Umag – »Punta« (oddaljenost od Ljubljane 132 km, cca. 1:30 h)

Točka je primerna le za izkušene JND in K. Najprimernejši veter je jugo, ki pogosto obrača bolj na vzhodno smer (v tem primeru konstantni veter zapiha nekoliko stran od obale). Ob močnem jugu in plimi se naredijo visoki valovi (2–3 m+). Treba je biti previden na rumene boje, ki označujejo plitvine. Posebej je treba biti previden na plitvine ob oseki, saj lahko poškodujejo smernik. Meseci z največ vetra (17–19 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, JUN, NOV. Meseci z veliko vetra (14–15 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, JUL, AVG, SEP, OKT, DEC. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja razburkano (5. stopnja).

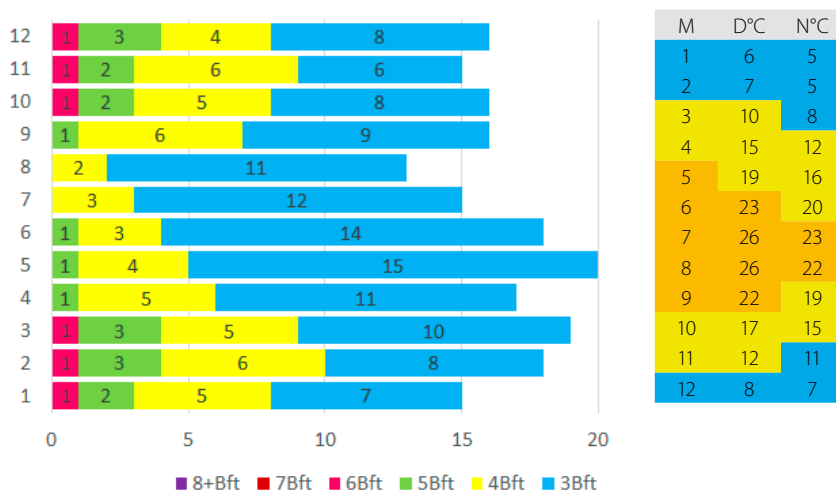

Foto: Borut Gale.

Foto: Borut Gale.

Točka se nahaja na Punti pred najstarejšim svetilnikom na Jadranu (zgrajen leta 1818). Valovi omogočajo jezdenje in visoke skoke. Zaradi visokih valov in močnega morskega toka točka ni primerna za začetnike. Obala je kamnita in na nekaterih delih peščena. Dostop v vodo je možen s skokom z opremo iz pomola ali v zavetrju za pomolom iz bližnjega peščenega zaliva. Parkiranje je urejeno. Za K je na Punti malo prostora, zato se ti največkrat zbirajo na travnatem Rtu za Katorom v območju turističnega kompleksa. Okolica je urejena. S pešpotjo je Punta povezana z mestoma Umag in Katoro. Leva fotografija: jezdenje valov na plitvini (cca. 1,5–2 m+). Desna fotografija: razburkano morje z valovi 3 m+ pri jugu (cca. 5–6 Bft). Prijaznost do stalnih obiskovalcev ne bo odveč.

Slika 13. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Umagu – »Punta« (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Dajla (oddaljenost od Ljubljane 140 km, cca. 1:45 h)

Foto: Borut Gale.

Točka se nahaja na obali rta pri Dajli. Točka je primerna za izkušene JND. Priljubljena je zaradi plitvine, na kateri se naredijo visoki valovi (2–3 m+). Najprimernejši veter je jugo (tudi jugozahodnik). Ob dežju se ceste in travnik spremenijo v »živo blato«. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja vzvalovano (4. stopnja). Ni dostopne ustrezne vremenske statistike, predvidevamo, da je-le ta podobna kot v Umagu. Prijaznost do stalnih obiskovalcev ne bo odveč. Fotografija prikazuje jezdenje valov pri jugu (cca. 5 Bft) na cca. 1,5–2,5 m+ valovih na spodnji plitvini.

Fažana (Oddaljenost od Ljubljane 194 km, cca. 2:15 h)

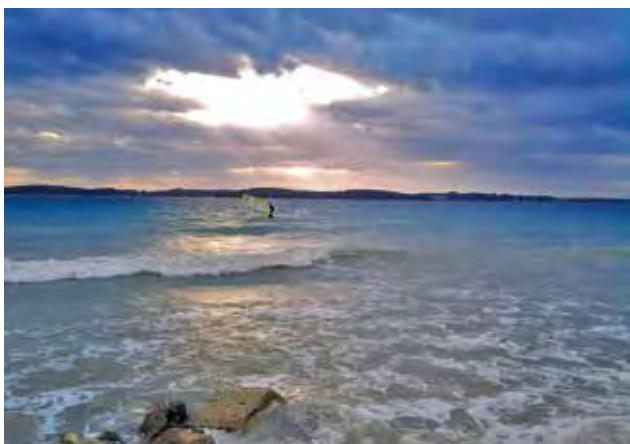

Foto: Živa Trajbarič.

Točka se nahaja nasproti Nacionalnega parka Brioni. Priljubljena je ob jugu, ki obrača »preveč na zahodnik« in v tem primeru val na Štangi (točka Kamenjak – Ceja) »ne deluje«. Vstop v vodo je zaradi drsečega kamenja in skal zahteven. Voda je čista in v soncu turkizne barve. Na povprečni dan je stanje morja rahlo do zmerno vzvalovano (2.–3. stopnja). Okolica je lepo urejena. Primerno za začetnike JND ter izkušene K in F. Poleti zapiha maestral 3–4 Bft. Ni dostopne ustrezne vremenske statistike, zato predvidevamo, da je podobna kot v Premanturi.

Kamenjak – »Kamp Stupice« (oddaljenost od Ljubljane 214 km, cca. 2:40 h)

Točka je primerna za vse stopnje JND in izkušene K in F. Točka je »odprta« in omogoča JND na vse smeri vetra, razen jugozahodne. Meseci z največ vetra (21–24 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, FEB, MAR, APR, NOV, DEC (burja in jugo). Meseci z veliko vetra (17–21 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ MAJ, JUN, JUL, AVG, SEP, OKT (pretežno burja). Poleti (JUN, JUL, AVG) je pogosta jutranja burja (3–4 Bft), po kateri zapiha maestral (3–4 Bft). Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja rahlo do zmerno vzvalovano (2. –3. stopnja).

Foto: Matej Majerič.

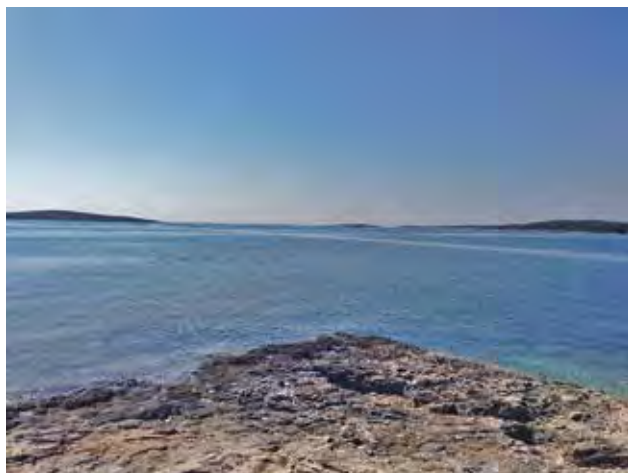
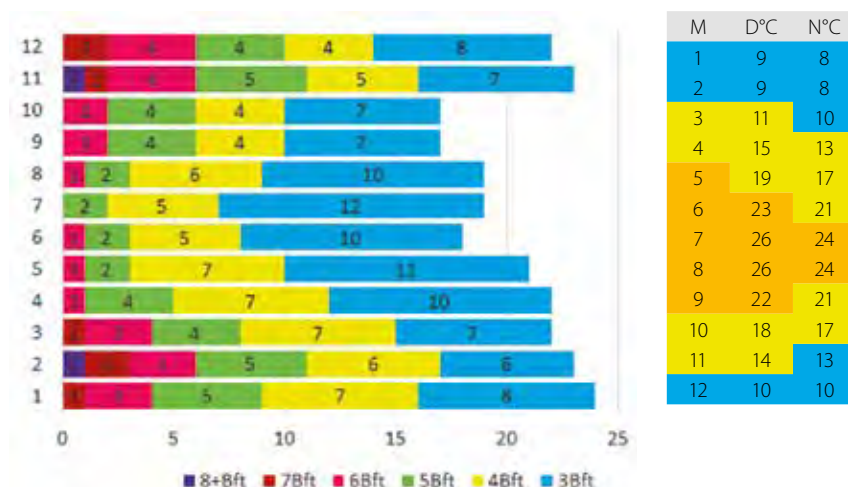

Foto: Matej Majerič.

JND sestavijo opremo na polotočku Kampa Stupice. K pa na nogometnem igrišču. Vhod v vodo je zaradi skal zahteven. Burja je ob obali Kampa Stupice sunkovita. Močnejša in bolj konstantna je v prelivu med otokoma Ceja in Trombuja. Kadar piha jugozahodnik je točka v zavetrju in se je treba premakniti na nasprotno stran zaliva, kjer je Kamp Kažela. V zimskem delu leta sta oba kampa zaprta, zato je vhod v vodo pri burji v Nacionalnem parku Kamenjak pri Zalivu Školjič. Pri jugozahodniku pa na parkirišču na obali pred ograjo Kampa Kažela. Vsi JND in K, ki niso gosti kampa, lahko vstopajo s plačilom vstopnine. Točka je primerna za učenje JND (še bolj primeren pa je bližnji Pomer); vendar ni primerna za učenje K. Leva fotografija: križarjenje s K med otokoma Ceja in Trombuja pri cca. 3–4 Bft. Desna fotografija: pogled iz polotočka Kampa Stupice proti Kamnjaku (levo otok Ceja, desno polotoček pri Zalivu Školjič).

Slika 14. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Premanturi (cca. 800 m od Kampa Stupice, 2,5 km od Ceje in 3,5 km od Fenere) (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Kamenjak – otok Ceja – »Štanga« (oddaljenost od Ljubljane 220 km, cca. 2:55 h)

Točka je primerna za izkušene in zelo izkušene JND, K in F. Omogoča JND in K na vse smeri vetra, razen jug-zahodne. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja pri burji rahlo do zmerno vzvalovano (2.–3. stopnja); pri jugu pa razburkano (5. stopnja). Ob zelo močnem jugu, ki piha dlje časa, morje dosega 6. stopnjo vzvalovanosti. Statistiko vetra in temperature prikazuje Slika 14 (podatki za Premanturo).

Foto: Goran Babić.

Foto: Goran Babić.

Točka se nahaja v Nacionalnem parku Kamenjak nad Uvalo Školjič, na plitvini svetilnika (»Štanga«) (cca. 2,5 km od Kampa Stupice). V bližini sta tudi dve rumeni oznaki za plitvino, zato je treba biti ob močnem jugu in jezdenju valov zelo previden (posebej pri gneči). Pri močnem jugu 5–6 Bft+ se oblikuje visok in močan val (cca. 3 m+), na katerem lahko izkušeni JND in K v smeri z vetrom naredijo do tri zavoje pod valom. Pri JND in K v veter pa je val visok in strm ter omogoča visoke skoke. Točka je v primeru močnega juga primerna le za zelo izkušene. Oblikuje se močan tok in val, ki lahko v primeru nepredvidnosti in »pranja« uniči opremo. Dostop za JND je zahteven. Najprimernejši je ob gozdičku na obali s skokom s skale z opremo na robu prodnatega zaliva. Skale v vodi so ostre, zato priporočamo primerno obutev. Pri obali je brezvetrje in močan morski tok (ki ostane še nekaj časa po prenehanju juga), zato je treba biti pri izhodu iz vode zaradi valov na obalo previden na »vodni srk«, ki lahko poklopi jadro in ga poškoduje ali uniči. K se zbirajo na rtu Zaliva Školjič in največkrat odidejo na otok Bodulaš, kjer se delajo na levi strani (v smeri juga) lepi in visoki valovi (cca. 3 m+). Pri vstopu na Kamenjak je treba plačati vstopnino. Prijaznost do stalnih obiskovalcev in lokalnih JND ali K ne bo odveč. Leva fotografija: visoki skoki JND (3 m+) na 3 m valovih pri jugu 6 Bft+. Desna fotografija: JND pri vodnem startu pri zelo močnem jugu cca. 7 Bft ob Štangi, kjer se dela visok in močan val (3 m+), ki lahko uniči opremo.

Kamenjak – Otok Fenere (oddaljenost od Ljubljane 220 km, cca. 2:55 h)

Točka, primerna za zelo izkušene JND in K ob močni burji. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja vzvalovano (4. stopnja). Statistiko vetra in temperature prikazuje Slika 14 (podatki za Premanturo).

Foto: Matej Majerič.

Vir: GoogleEarth, 2018.

Vstop v vodo za JND in K je iz Kampa Stupice ali iz Uvale Školjič. Točka je primerna le za zelo izkušene JND in K, saj je do nje iz Kampa Stupice s križarjenjem cca. 5 km. Ob močni burji se med otokom Ceja in Fenere zaradi plitvin ustvarijo dolgi in močni valovi, ki jih je (posebej s K) možno jezdit. Burja piha na obalo Fenere, zato se zaradi plitvine pred obalo oblikujejo valovi višine 1–2 m (podobno kot v Ližnjanu). Burja piha mimo Fenere in Kamenjaka proti odprtemu morju Italije. V vsakem primeru JND ali K na odprto morje naprej od Fenere odsvetujemo. Leva fotografija: srečanje K in JND pri jezdenju valov na Fenere. Desna fotografija: križarjenje iz Kampa Stupice, mimo otočkov Trumbuja in Ceja do Fenere.

Medulin (oddaljenost od Ljubljane 208 km, cca. 2:30 h)

Točka, primerna za vse stopnje JND, K in F. Edini primeren veter je jugo. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja izven lagune zmerno vzvalovano do vzvalovano (3. –4. stopnja). Pri močnem jugu se oblikujejo lepi – 3 m+ valovi. Statistiko vetra in temperature prikazuje Slika 14.

Foto: Matej Majerič.

Foto: GoogleEarth, 2018.

Varna točka, ker veter in valovi pihajo direktno v laguno. Primerna točka tudi za začetnike JND in K (ne pa za učenje). V morju je mivka. Leva fotografija: priprava K v laguni Medulin za seanso pri 3–4 Bft. Desna fotografija: križarjenje iz Medulina na Bodulaš (cca. 8 km). Več kot pol manj je iz Kampa Stupice (cca. 2,5 km).

Ližnjan (oddaljenost od Ljubljane 208 km, cca. 2:30 h)

Točka je ob močni burji primerna za izkušene in zelo izkušene JND in K. Najprimernejši veter je burja. Meseci z največ vetra (25–26 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, DEC (Burja). Meseci z veliko vetra (21–23 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ FEB, MAR, APR, MAJ, SEP, OKT, NOV (burja). Poleti JUN, JUL, AVG je 18–19 dni/mesec veter hitrosti 3 Bft+. Pogosta je jutranja šibka burja. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja pred obalo vhoda v zaliv Kuje razburkano (5. stopnja), v zalivu pa vzvalovano (4. stopnja).

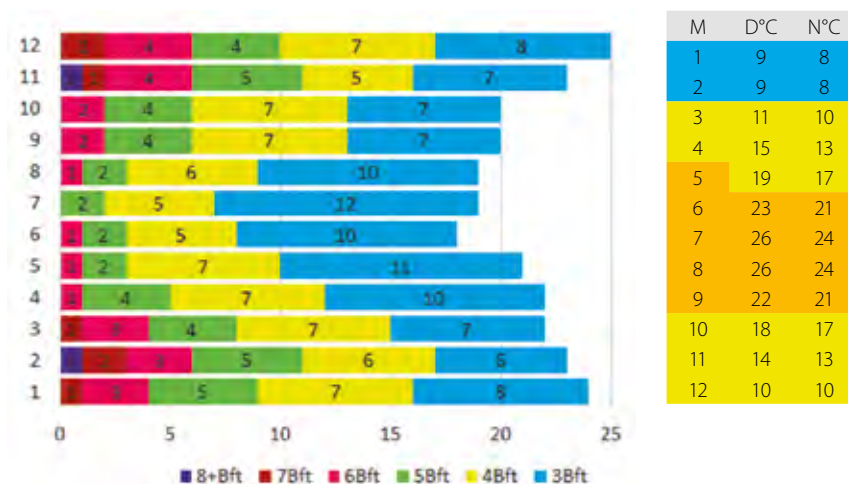

Foto: Matej Majerič.

Foto: Borut Gale.

Ena najlepših točk za JND, K in F na tem delu Jadrana. Burja je običajno močna in sunkovita. Lokacija je primerna tudi za začetnike JND (pogojno tudi za začetnike K), ne pa za učenje JND in K. Ob močni burji in plimi se oblikujejo na plitvini obale pred vhodom v zaliv Kuje visoki valovi (2–3 m+), ki omogočajo visoke skoke in jezdenje (1–2 zavoja pod valom; s K tudi več). »Izzivanje« na njih je že od večine izkušenih JND pobralo svoj davek za opremo s »pranjem« na obali zaliva Kuje. Leva fotografija: priprava K za seanso na burjo pri 4–5 Bft. Desna fotografija: JND pod valovi pred obalo zaliva Kuje. Okolica je lepo urejena, drevesa v vročih poletnih mesecih nudijo senco. Plaža je travnata, vhod v vodo pa je srednje zahteven zaradi skal. Prijaznost do stalnih obiskovalcev in lokalnih JND ali K ne bo odveč – prisoten »lokalizem«.

Slika 15. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Ližnjanu (Prirejeno po Windguru.com, 2018)

Ravni in Girandella (oddaljenost od Ljubljane cca. 190 km, cca. 2:30 h)

Točki, primerni za JND in F. Za Ravni je najprimernejši veter maestral, ki v JUN, JUL, AVG lahko piha s 3–5 Bft. Za Girandello je edini primeren veter burja. Meseci z največ vetra (21–23 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, FEB, MAR, MAJ; NOV, DEC (burja). Meseci z veliko vetra (19–20 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ APR, OKT (burja). Poleti JUN, JUL, AVG je 16–18 dni/mesec veter hitrosti 3 Bft+. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, MAR, DEC. Na povprečni vetrovni dan je v Ravni pri maestralu stanje morja rahlo vzvalovano (2. stopnja); v Girandelli pri burji pa zmerno vzvalovano do vzvalovano (3. –4. stopnja)

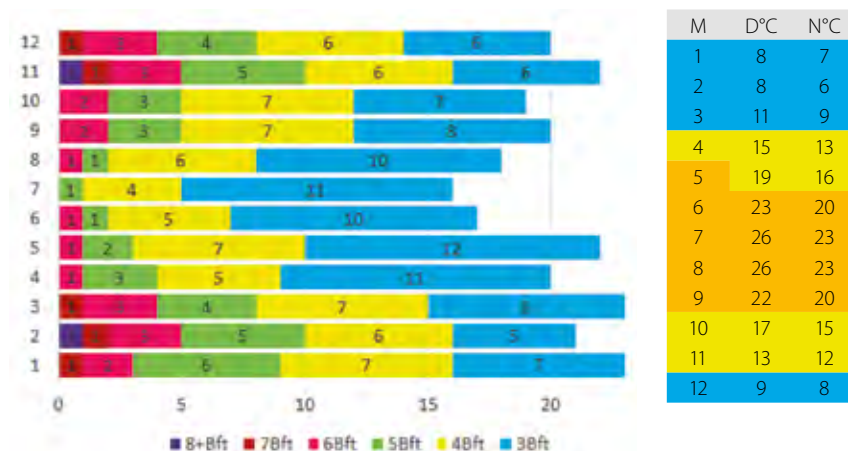

Foto: Živa Trajbarič.

Kamp v Sv. Marini je lahko izhodišče za dnevno JND na obeh točkah.

Ravni se nahaja 5 km južneje od Rabca. Nad njim se dviga 450 m visok hrib Skitaca, ki ustvarja ustrezne pogoje za razvoj maestrala, ki običajno piha v poletnem času s 3–5 Bft; cca. 2 km od obale veter oslabi. Priljubljen je med JND, ki se običajno na to točko odpravijo po jutranji tramontani v Preluki.

Girandella je v Rabcu. Tam so lepe zavetrne prodnate plaže. Burja je običajno dovolj močna, da razvije lepe valove (2 m+) za visoke skoke. Fotografija: vhod v vodo v Ravni.

Slika 16. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Ravni (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Preluk (oddaljenost od Ljubljane 108 km, cca. 1:30 h)

Točka je primerna za izkušene JND (pogojno za zelo izkušene K). Več kot 100 dni letno ob stabilnem vremenu piha vsako noč tramontana (4 Bft+), ki oslabi in preneha 1–2 uri po sončnem vzhodu. Meseci s povprečno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB, MAR, APR, NOV, DEC. Najprimernejši meseci za to točko so od MAJ do NOV. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja rahlo vzvalovano (2. stopnja).

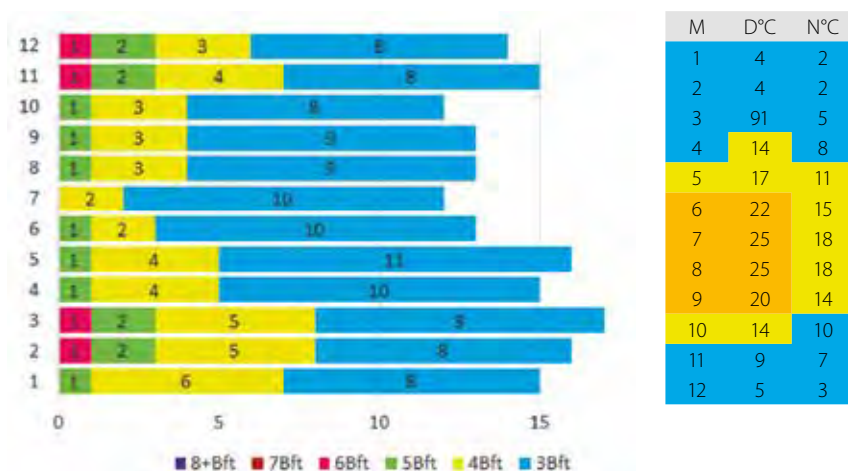

Foto: Živa Trajbarič.

Foto: Janez Polajnar.

Veter se spusti na morsko gladino cca. 10–50 m od obale pri plaži ob parkirišču. Najmočnejši in dovolj konstanten veter je med rtom zaliva Kampa Preluk in obalo na nasprotni strani zaliva. Točka ni primerna za začetnike, saj veter piha na odprto morje proti Cresu. Ob tramontani piha najmočnejše v zalivu v višini rta kampa Preluk; kadar pa je tramontana pod vplivom jutranje burje v zaledju, je veter močan in enakomeren cca. 500 m od obale v smeri proti Opatiji. Primeren veter piha samo ob stabilnem – lepem vremenu. Zvezdnata noč in temperaturna razlika med morjem in kopnim, ki je večja od 10°C, je najboljša zagotovilo za dobro jutranjo seanso. Tramontana običajno piha 4–7 Bft. Običajno po sončnem vzhodu hitro preneha. Morje v Preluki je čisto. Plaža je manjša in prodnata ter nudi lahek vstop v vodo. Poleti se JND prične z jutranjim svitom med 4. in 5. uro in traja do okoli 8.30 ure, jeseni in spomladi pa se prične kasneje, okoli 6.30 in traja do 9.30 ure. Leva fotografija: jutranji sešen v Preluki pri 5–6 Bft. Desna fotografija: pogled na zaliv Volosko s pobočja pod Matulji.

Slika 17. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Preluki (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Krk – Punat in Punta Debij (China Beach) (oddaljenost od Ljubljane 167 km, cca. 2:30 h)

Punat je primeren za vse stopnje JND (pogojno tudi za izkušene K). Najprimernejši veter je burja. Punta Debij je primerna za izkušene JND. Najprimernejši veter je jugo. Meseci z največ vetra na obeh točkah (25 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, FEB (burja). Meseci z veliko vetra (19–22 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ MAR, APR, MAJ, SEP, OKT, NOV, DEC (burja). V toplejšem delu JUN, JUL, AVG je 16–18 dni/mesec veter hitrosti 3 Bft+. Pogosta je jutranja šibka burja. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB, MAR, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja v Punatu rahlo vzvalovano (2. stopnja); na Puntii Debij pa vzvalovano (3. stopnja).

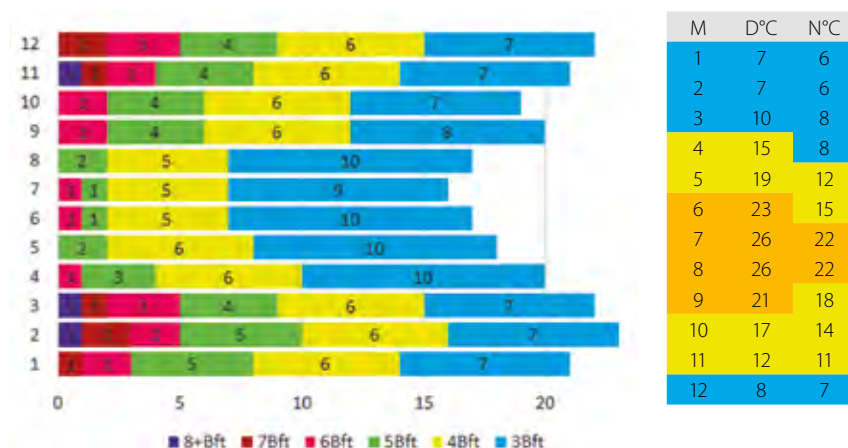

Foto: Živa Trajbarič.

Foto: Borut Gale.

V Punatu se JND (pogojno tudi K) na burjo, ki običajno piha 4–8 Bft. Točka je v zaprtem zalivu, zato je primerna tudi za začetnike in učenje JND. Dostop do točke je 500 m pred Wake parkom Punat iz glavne ceste, desno na stransko makadamsko pot. Voda je čista in se jeseni hitro ohladi. Dostop v vodo ni zahteven, saj so na dnu kamenčki. Na Puntii Debij se JND na jugo, ki običajno piha 4–5 Bft. Običajno je morje zaradi odboja valov od obale razbito in JND ni v veliko zabavo. Leva fotografija: JND v Punatu na Burji pri ekstremno močni burji 7–8 Bft+. Desna fotografija: JND na »razbitih valovih« na Puntii Debij na jugu pri 4–5 Bft.

Slika 18. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Punatu (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Krk – Baška (oddaljenost od Ljubljane 179 km, cca. 2:45 h)

Točka je primerna za izkušene JND. Edini primeren veter je burja. Meseci z največ vetra (21–24 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, FEB, MAR, AVG, NOV; DEC (burja). Meseci z veliko vetra (19–20 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ APR, MAJ, SEP, OKT (burja). V toplejšem delu JUN, JUL je 16–18 dni/mesec veter hitrosti 3 Bft+. Pogosta je jutranja šibka burja. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10 °C JAN, FEB, MAR, DEC. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja razburkano (5. stopnja).

Foto: Janez Polajnar.

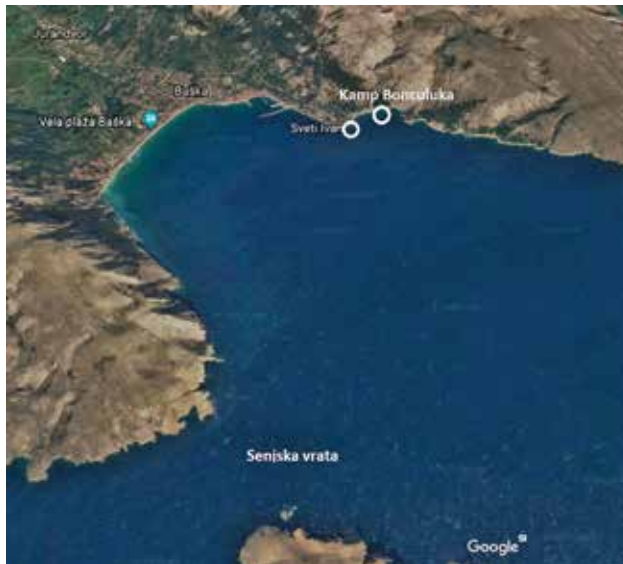
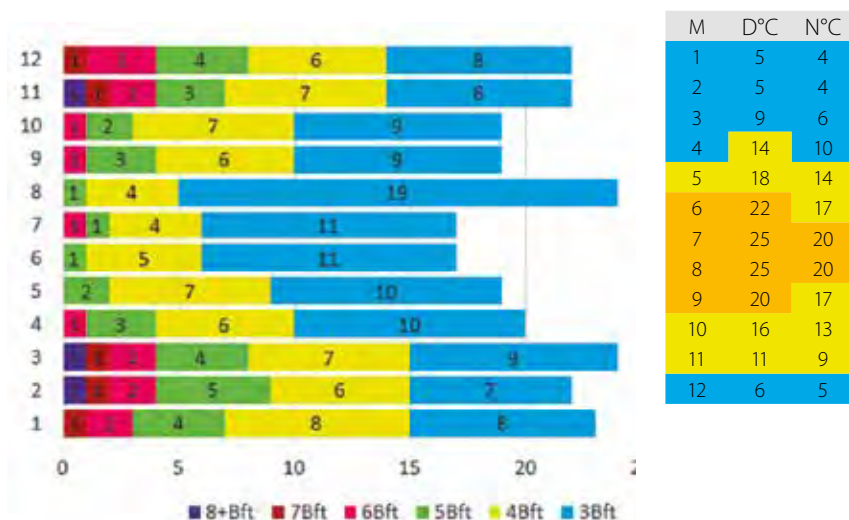

Foto: GoogleEarth, 2018.

Točka se nahaja na severovzhodnem delu otoka Krk v Baški, ki je znana po dolgi prodnati plaži. Primerna je samo za izkušene in zelo izkušene JND. Burja pogosto preseže hitrost 8 Bft+. Dostop do vode je zahteven. Morda je najprimernejši iz zaliva Kampa Bunculuka; vendar veter v zalivu vrtinči, zato je treba plavati cca. 100 m, saj se na obalo zaliva običajno lomijo 1–2 m visoki valovi. Druga možnost je iz Rta Sv. Ivan med Baško in Kampom Bunculuka. Tam je obala skalnata. Na odprtem morju proti Otoku Prvič, se ustvarijo visoki valovi (3 m+). Leva fotografija: pogled iz Vele Plaže v Baški proti Otoku Prvič in znamenitim Senjskim vratom, kjer burja pogosto dosega orkansko moč. Fotografija desno: prikaz možnih vhodov v vodo v Baški.

Slika 19. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Baški (Po Windguru.com, 2018)

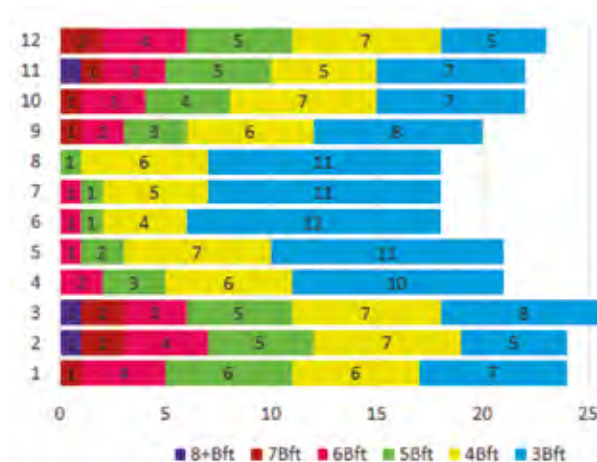
Mali Lošinj – Rt Kurila (oddaljenost od Ljubljane 220 km, cca. 4.00 h)

Točka z najvišjimi valovi na tem delu Jadrana. Primerna je le za zelo izkušene JND. Edini primeren veter je jugo (z manjšimi variacijami kotov). Meseci z največ vetra (21–24 dni/mesec) hitrosti 3 Bft+ JAN, FEB, NOV, DEC. Meseci s povprečno dnevno temperaturo manj kot 10°C JAN, FEB. Na povprečni vetrovni dan je stanje morja močno razburkano (6. stopnja). Dolgo časa je veljal za »secret spot« peščiče poznavalcev. V zadnjem času pa se na njem pojavljajo JND, ki zaradi pomanjkanja znanja in nespoštovanja pravil izzivajo nevarnost. Prijaznost do stalnih obiskovalcev in lokalnih JND je več kot zaželeno. Na vodi spoštuj pravila! Žal je vse bolj prisoten »lokalizem«.

Foto: Matej Majerič.

Vhod v vodo je zelo zahteven; JND skoči iz pomola pri svetilniku z opremo v morje. Pri tem mora oceniti pravo periodiko valov (običajno seti valov prihajajo na 4 sek.); izbrati mora primeren trenutek, ki mu omogoča, da v 1–2 sek. naredi vodni štart. V kolikor je neuspešen ali mu to prepreči visok val, ima za »popravni izpit« 1–2 sek. časa. Naslednji niz valov ga »opere« na skale. Bitka z valovi je običajno izgubljena. Običajen davek je strgano jadro ali zlomljen jabor. Fotografija prikazuje JND pri jezdenju valov na jugo pri oseki pri cca. 5 Bft. Pomol, ki je viden na levi fotografiji, je pri povprečnih dneh in pri plimi pod morsko gladino. Valovi pa se lomijo na obalo.

Slika 20. Statistika števila dni z vetrom s hitrostjo več kot 3 Bft v posameznih mesecih (1–12) s povprečnimi dnevnimi (D °C) in nočnimi (N °C) temperaturami v Seči (Prirejeno po Windguru.com, 2018).

Sklep

Na podlagi poznavanja najbolj priljubljenih točk za jadranje na deski, kajtanje in foilanje v zgornjem delu Jadrana smo opisali njihove značilnosti, ki smo jih zbrali iz izkušnjami v več kot 25 letih ukvarjanja s temi športi.

Zbrani podatki o statistiki povprečnih mesečnih temperatur ozračja in morja so uporabni za vse, ki se odločajo, ali bi bilo primerno, da bi se z jadranjem na deski, kajtanjem ali foilanjem ukvarjali tudi v mrzli polovici leta.

Zanimiva je tudi vetrovna statistika o hitrosti vetra, ki kaže, da je vetrovnih dni z več kot 3+ Bft več, kot bi lahko pričakovali za ta del Jadrana. Pri pregledu teh podatkov bodo gotovo tisti, ki še dvomijo

v foilanje, razmislili, ali morda ne bi bilo dobro čim prej kupiti deske s smernikom s hidrodinamičnimi krili. Seveda je treba podatke o hitrostih vetra, ki jo kaže statistika modela Windguru, obravnavati z zadržkom, saj nismo zasledili podatka, koliko časa je dejansko pihal veter 3 Bft+. Možno je, da je bil le en vetrni sunek, možno pa tudi, da je tako pihalo cel dan (24 ur). Na podlagi izkušenj ocenjujemo, da je dni, ko je dejansko pihal veter s hitrostjo najmanj 3 Bft 3 ure ali več, za cca. 20 % manj, kot kaže model Windguru. Tudi če je to res, smo prav tako lahko veseli, saj to še vedno pomeni, da se lahko z jadranjem na deski, kajtanjem ali foilanjem ukvarjamo povprečno najmanj dva do tri dni v tednu celo leto.

Zagotovo bodo vsi, ki še iščejo svoj najbolj priljubljeni »spot«, veseli vseh zbranih opisov značilnosti; vemo pa tudi, da bo marsikateri ja-

dralec na deski, kajtar ali foilar jezen, da smo razkrili kakšno »zamolčano« podrobnost njegovega »secret spot«. Vendar smo tvegali. Menimo, da z deljenjem informacij vsi pridobimo več kot s skrivanjem. Še več! Prepričani smo, da lahko vsak najde svoj priljubljeni »spot« in na njem zadovoljstvo, če spoštuje pisana in nepisana pravila ter tako prispeva svoj del k dvigu jadralske kulture na tem delu Jadrana. Upamo, da vsak najde nekaj zase. Tisti, ki se želijo učiti – varnost, tisti, ki želijo pridobivati samostojne začetne izkušnje – pogum in samozavest; izkušeni – razmere za iskanje svojih skrajnih mej; zelo izkušeni pa svoj mir v tišini »popolnega vala«. Da bi vsak našel prostor zase, smo po teh stopnjah točke tudi razvrstili.

Ugotovili smo, da je sta za učenje jadranja na deski najbolj primerne Punat na Krku in Marina Julija pri Trstu; za učenje kajtanja in foilanja pa zaradi peščene in muljaste obale le Marina Julija. Varne točke za začetnike jadranja na deski, kajtanja in foilanja so Stupice pri Premanturi na burjo ter Medulin na jugo. Za začetnike kajtanja je odlična točka tudi Grado Pineta. Za izkušene jadrance na deski, ki imajo radi mirno ali rahlo vzvalovano morsko gladino za prosti slog in slalom, so najbolj primerne Barkovlje pri Trstu in Preluk pri Opatiji, pa tudi Punat na Krku. Za izkušene jadrance na deski, ki radi skačejo na valovih, so primerne točke na burjo: Piran, Savudrija, Ližnjan, Girandela in Baška na Krku. Za izkušene kajtarje, ki radi jezdijo valove, so odlične točke Sotomarina (Chioggia) in Lignano na burjo in jugo. Zelo izkušeni kajtarji bodo navdušeni nad razmerami, ki se razvijajo ob močnem jugu v Umagu ter na Ceji in Bodulašu. Izkušeni jadranci na deski, ki iščejo svoje skrajne meje, ne bodo pozabili razmer, ki nastanejo ob močni burji v Sotomarinu (Chioggia), Lignanu, Savudriji in Ližnjanu. Zelo izkušeni jadranci na deski, ki radi jezdijo valove, bodo našli »male Havaje« ob močnem jugu v Sotomarinu (Chioggia), Lignanu in Umagu ter na Ceji in Bodulašu na Kamenjaku. Če so te točke namenjene vsem izkušnim, ki raz-

iskujejo svoje skrajne meje in »še iščejo prijateljstvo« z vetrom, pa sta točki Fenera in Ližnjan ob zelo močni burji ter Kurila na Malem Lošinju ob zelo močnem jugu namenjene tistim, ki zaupajo, da jim je narava dovolila občudovati svojo surovo moč iz prve vrste.

Aloha.

Janez Polajnar (Agencija Republike Slovenije za okolje), Borut Gale (<https://waveriderz.wordpress.com/>), Živa Trajbarič (<http://www.bushmans.si/o-nas>), Goran Babić in Matjaž Ličer, iskrena hvala za fotografije!

■ Literatura

1. ARSO (2018a). Poplavljen obala pomladi in podaljšano kopalno obdobje v letu 2016. Pridobljeno s <http://www.arso.gov.si/vode/poro%C4%8Dila%20in%20publikacije/Dinamika%20in%20temperatura%20morja%202016.pdf>
2. ARSO (2018b). Povprečne letne in mesečne temperature zraka [°C] po meteoroloških postajah, Slovenija, letni podatki do 2014 Pridobljeno s <https://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>
3. ARSO (2018c). Douglasova lestvica. Pridobljeno s <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/bulletin/coast/>
4. Bertalanč, R. (2005). KLIMATOGRAFIJA SLOVENIJE. Značilnosti vetra v Sloveniji. ARSO. Pridobljeno s http://www.arso.gov.si/vreme/poro%C4%8Dila%20in%20projekti/dr%C5%BEavna%20slu%C5%BEba/Znacilnosti_vetra_v_Sloveniji.pdf
5. Fraiser, S. (2014). Hydrofoil and water sport board equipped therewith. Pridobljeno s <https://patents.google.com/patent/US9056654B1/en>

doc. dr. Matej Majerič
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
matej.majeric@fsp.uni-lj.si